

Роман Ємельянов,

доктор філософії у галузі знань «Право»,
доцент кафедри організації досудового розслідування
факультету №1

Криворізького навчально-наукового інституту
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0002-7465-7166

Юрій Єлаєв,

викладач кафедри організації досудового
розслідування факультету №1

Криворізького навчально-наукового інституту
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0001-7101-0730

DOI 10.32782/2306-9082/2023-51-11

УДК 343.3

Кримінально-правова характеристика колабораційної діяльності

Наразі, в юридичній науці України актуальним питанням є теоретичне пізнання кримінально-правової характеристики колабораційної діяльності, яка вчинена в умовах воєнного стану та в умовах тимчасової окупації частини території держави. Вищезазначене юридичне питання є актуальним у зв'язку з триваючою збройною агресією російської федерації проти України (передусім, у зв'язку з триваючою широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України в період часу з 24 лютого 2022 року і по сьогоднішній день). Внаслідок чого, постає юридичне питання про кримінально-правову кваліфікацію поведінки осіб, які діють в інтересах держави-агресора, в умовах воєнного

стану. Передусім, вказане юридичне питання постає відносно кваліфікації суспільно небезпечних діянь тих осіб, які здійснюють інформаційну, освітню, господарську, службову, політичну діяльність на тимчасово окупованій території України у взаємодії та у співпраці з державою-агресором. Так, вищевказана сфера наукових досліджень є умовою для формування правової думки щодо кримінально-правової кваліфікації колабораційної діяльності, передусім, із урахуванням вчення про склад кримінального правопорушення.

Метою цієї статті є визначення особливостей кримінально-правової кваліфікації колабораційної діяльності та дослідження окремих елементів

складу даного кримінального правопорушення.

Протягом останніх років питання юридичної (в тому числі, кримінально-правової характеристики) колабораційної діяльності досліджували науковці Албул С.В., Берднік І.В., Головка М.Б., Заєць О.М., Хавронюк М.І. Але, слід зазначити, що вказані дослідження не торкалися окремих питань щодо особливостей елементів складу кримінального правопорушення – колабораційна діяльність. Тому ряд питань залишається актуальними для проведення наукових розробок.

Кримінальні правопорушення, які посягають на суспільні відносини в сфері національної безпеки держави є найбільш суспільно небезпечними діяннями, що заборонені нормами закону про кримінальну відповідальність. В даному випадку, суспільні відносини в сфері національної безпеки держави являють собою об'єкт кримінального правопорушення. У зв'язку з чим, в даній науковій роботі, в якості доктринального підходу застосовується «загальноприйняте в літературі судження про визначальний вплив основного безпосереднього об'єкта на ступінь суспільної небезпеки злочину в цілому» [1, с. 9].

Так, у період дії правового режиму воєнного стану на всій території України суттєвого юридичного значення набуває наукове пізнання злочину колабораційна діяльність (стаття 111-1 Кримінального кодексу України (далі за текстом – КК України [2]). Так, 03 березня 2022 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» № 2108-IX від 03.03.2022 року [3], який набрав чинності з 15 березня 2022 року. Вищеназаний Закон України № 2108-IX від 03.03.2022 року [3] встановлює кримінальну відповідальність за

вчинення такого злочину (кримінального правопорушення) проти основ національної безпеки України, як – колабораційна діяльність (стаття 111-1 КК України). Розглянемо ряд аспектів з цього питання.

По-перше, необхідно звернути увагу на той факт, що дане кримінальне правопорушення (колабораційна діяльність (всі частини статті 111-1 КК України), в формально-юридичному розумінні, у відповідності до назви (найменування) Розділу I Особливої частини КК України «Злочини проти основ національної безпеки України» відноситься до категорії злочинів. Вищеназвана наукова теза стверджується доктринальним підходом згідно якого: «Злочини проти національної безпеки України є найбільш суспільно небезпечними посяганнями» [4, с. 324].

По-друге, у вимірі кримінальної караності діяння (із урахуванням покарання встановленого в санкціях норм права, котрі містяться у різних частинах статті 111-1 КК України та згідно класифікації кримінальних правопорушень, яка встановлена положеннями статті 12 КК України) ряд кримінально-протиправних діянь передбачених нормами статті 111-1 КК України у формально-юридичному розумінні (вимірі) відносяться до категорії (класу) кримінальних проступків (частини 1 та 2 статті 12 КК України).

У зв'язку з цим, зазначаємо, що санкції частин 1 та 2 статті 111-1 КК України встановлюють покарання, які не пов'язані з позбавленням волі. Так, санкції вищеназаних кримінально-правових норм (частин 1 та 2 статті 111-1 КК України) встановлюють такі покарання за скоєння кримінально-протиправного посягання у виді колабораційної діяльності:

1) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років (частина 1 статті 111-1 КК України);

2) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна або без такої (частина 2 статті 111-1 КК України).

Таким чином, виходячи з вищезазначеного критерію кримінальної караності діяння, вбачається, що кримінальні правопорушення передбачені нормами частин 1 та 2 статті 111-1 КК України відносяться до категорії кримінальних проступків. При цьому, інші склади кримінальних правопорушень, а саме склади колабораційної діяльності, які передбачені приписами частин 3 – 8 статті 111-1 КК України, за вищезазначеною юридичною ознакою відносяться до категорії злочинів.

По-третє, питання про юридичну сутність колабораційної діяльності можливо розглядати в аспекті кримінально-правового інтересу, передусім тому, що вищезазначена кримінально-правова заборона колабораційної діяльності встановлена «в інтересах...національної безпеки в демократичному суспільстві». Так, вищезазначена правова дефініція визначається положеннями частини 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (тобто, Європейської конвенції з прав людини) від 04.11.1950 року [5] (далі за текстом – ЄК). В даному випадку, вищезазначене розуміння зазначеного юридичного питання становить окремий, самостійний науковий підхід.

Таким чином, є можливим існування трьох різних вищеперелічених наукових концепцій щодо даного юридичного питання. У зв'язку з вищевказаним зазначаємо, що в даній науковій статті буде застосовуватись саме теоретична концепція у відповідності до якої: колабораційна діяльність (всі частини статті 111-1 КК України) є злочином проти основ національної безпеки України.

Юридичний аналіз кримінально-правової заборони колабораційної діяльності полягає у теоретичному дослідженні складу злочину колабораційна діяльність. Так, загальна структура складу злочину колабораційна діяльність (стаття 111-1 КК України) є наступною:

1. Об'єкт злочину, в даному випадку, є ускладненим. Так, основним (безпосереднім) об'єктом вищевказаного злочину є основи національної безпеки України, як соціальна цінність. В даному випадку, будемо виходити із того, що об'єктом злочину є «найважливіші цінності, що захищаються державою» [6, с. 506]. Так, сфера національної безпеки України юридично врегульована, в тому числі, приписами Закону України «Про національну безпеку України» [7], які є спеціальними правовими нормами у царині національної безпеки України. Внаслідок чого, метою кримінально-правової заборони колабораційної діяльності є, передусім, забезпечення захисту та охорони Державної безпеки України (частина 3 статті 17 Конституції України [8]) та національної безпеки України (зокрема, пункти 65, 69 Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 «Про Стратегію національної безпеки України» [9]. Одночасно з цим зазначаємо, що згідно норм частини 8 статті 111-1 КК України, одним із додаткових обов'язкових об'єктів злочину є, зокрема, життя особи – людини, як фізичної особи (частина 8 статті 111-1 КК України).

Окрім вищезазначеного наукового розуміння, об'єкт злочину «колабораційна діяльність», можливо розглядати у вимірі кримінально-правового інтересу. Відповідно до цього наукового підходу вищезазначена кримінально-правова заборона колабораційної діяльності обумовлена інтересами «національної безпеки

в демократичному суспільстві» (ч. 1 ст. 6 ЄК [5]).

2. Ще однією частиною даного наукового дослідження є юридичний аналіз об'єктивної сторони складу злочину колабораційна діяльність (стаття 111-1 КК України). Вбачається, що саме за критерієм об'єктивної сторони злочину має місце диференціація певних, конкретних різновидів складу злочину колабораційна діяльність, які передбачені нормами всіх восьми частин з яких структурно складається стаття 111-1 КК України.

Так, злочин, який передбачений нормами частини 1 статті 111-1 КК України є закінченим кримінальним правопорушенням з моменту вчинення хоча б одного із декількох альтернативних злочинних діянь (у формі дій), а саме:

1) публічне заперечення громадянином України здійснення збройної агресії проти України;

2) встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України;

3) публічні заклики громадянином України:

– до підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора;

– до співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями та/або окупаційною адміністрацією держави-агресора;

– до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окуповані території України [2].

Внаслідок чого, в даному випадку, юридичний факт тимчасової окупації частини території України має, в тому числі, кримінально-правове значення.

Звертаємо увагу на той факт, що юридичний статус тимчасово окупованої території України законодавчо регулюється, передусім, положеннями Закону України «Про забезпечення

прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» [10].

Окрім, вищеназваного основного складу злочину колабораційна діяльність (частина 1 статті 111-1 КК України), положеннями статті 111-1 КК України, передбачаються ряд кваліфікованих складів злочину колабораційна діяльність. Цими кваліфікованими складами злочину колабораційна діяльність є кримінально протиправні та суспільно небезпечні діяння, які передбачені приписами частин 2, 3, 4, 5, 6, 7 статті 111-1 КК України.

Так, злочин, який передбачений нормами частини 2 статті 111-1 КК України є закінченим кримінальним правопорушенням з моменту вчинення хоча б одного із декількох альтернативних злочинних діянь (у виді дій), а саме:

1) Добровільне зайняття громадянином України посади, не пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі, в окупаційній адміністрації держави-агресора;

2) Добровільне зайняття громадянином України посади, не пов'язаної з виконанням адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора [2].

Стосовно такої ознаки колабораційної діяльності, як «добровільність» дій винного – суб'єкта кримінального правопорушення слід зазначити, що в науці кримінального права існує думка про те, що: «Начебто законодавець надав широкий перелік діянь, які підпадають під поняття «колабораціонізму», але виникає питання як довести «добровільність» співпраці з державою-агресором на тимчасово окупованій території? Вважаємо, що законодавець має удосконалити

ст. 111-1 КК України та розтлумачити як правильно виявити колоборанта, задля того щоб не притягнути до кримінальної відповідальності невинну особу» [11, с. 124].

Вбачається, що при законодавчому врегулюванні даного питання необхідно враховувати таку встановлену КК України кримінально-правову ознаку, як «добровільність», котра є визначальною для кримінально-правових інститутів у царині добровільної відмови у кримінальному праві, які у формально-юридичному розумінні (вимірі) врегульовані, передусім, приписами статті 17 КК України «Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні» та статті 31 КК України «Добровільна відмова співчасників» [2].

Так, злочин, який передбачений нормами частини 3 статті 111-1 КК України є закінченим кримінальним правопорушенням з моменту вчинення хоча б одного із декількох альтернативних злочинних діянь (у виді дій), а саме:

- здійснення громадянином України пропаганди у закладах освіти незалежно від типів та форм власності. Особливістю даних злочинних дій (у розумінні суб'єктивної сторони складу злочину) є те, що вищевказані діяння вчиняються саме з кримінально-протиправною метою: сприяння здійсненню збройної агресії проти України, встановленню та утвердженню тимчасової окупації частини території України, уникненню відповідальності за здійснення державою-агресором збройної агресії проти України;

- дії громадян України, спрямовані на впровадження стандартів освіти держави-агресора у закладах освіти [2].

Злочин, який передбачений нормами частини 4 статті 111-1 КК України є закінченим кримінальним правопорушенням з моменту вчинення хоча

б одного із декількох альтернативних злочинних діянь (у виді дій), а саме:

- передача матеріальних ресурсів незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора;

- провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором або незаконними органами влади, створеними на тимчасово окупованій території, у тому числі окупаційною адміністрацією держави-агресора [2].

Злочин, який передбачений нормами частини 5 статті 111-1 КК України є закінченим кримінальним правопорушенням з моменту вчинення хоча б одного із декількох альтернативних злочинних діянь (у виді дій), а саме:

- добровільне зайняття громадянином України посади, пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора;

- добровільне зайняття громадянином України посади, пов'язаної з виконанням адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора;

- добровільне обрання до таких органів (тобто, до незаконних органів влади, у тому числі, до окупаційної адміністрації держави-агресора) створених на тимчасово окупованій території;

- участь в організації та проведенні незаконних виборів на тимчасово окупованій території;

- участь в організації та проведенні незаконних референдумів на тимчасово окупованій території;

- публічні заклики до проведення таких незаконних виборів на тимчасово окупованій території;

– публічні заклики до проведення таких незаконних референдумів на тимчасово окупованій території [2].

Злочин, який передбачений нормами частини 6 статті 111-1 КК України є закінченим кримінальним правопорушенням з моменту вчинення хоча б одного із декількох альтернативних злочинних діянь (у формі дій), а саме:

– організація та проведення заходів політичного характеру у співпраці з державою-агресором та/або його окупаційною адміністрацією, спрямованих на підтримку держави-агресора, її окупаційної адміністрації чи збройних формувань та/або на уникнення нею відповідальності за збройну агресію проти України, за відсутності ознак державної зради;

– здійснення інформаційної діяльності у співпраці з державою-агресором та/або його окупаційною адміністрацією, спрямованої на підтримку держави-агресора, її окупаційної адміністрації чи збройних формувань та/або на уникнення нею відповідальності за збройну агресію проти України, за відсутності ознак державної зради;

– активна участь у організації та проведенні заходів політичного характеру у співпраці з державою-агресором та/або його окупаційною адміністрацією, спрямованих на підтримку держави-агресора, її окупаційної адміністрації чи збройних формувань та/або на уникнення нею відповідальності за збройну агресію проти України, за відсутності ознак державної зради. Вбачається, що під правовою дефініцією «активна участь у таких заходах» в частині терміну «заходи» розуміються саме вищезазвані незаконні та протиправні заходи політичного характеру [2].

Злочин, який передбачений нормами частини 7 статті 111-1 КК України є закінченим кримінальним правопорушенням з моменту вчинення хоча

б одного із декількох альтернативних злочинних діянь (у формі дій), а саме:

– добровільне зайняття громадянином України посади в незаконних судових органах, створених на тимчасово окупованій території;

– добровільне зайняття громадянином України посади в незаконних правоохоронних органах, створених на тимчасово окупованій території;

– добровільна участь громадянина України в незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях, створених на тимчасово окупованій території;

– добровільна участь громадянина України в збройних формуваннях держави-агресора;

– надання незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, які створені на тимчасово окупованій території, збройним формуванням держави-агресора допомоги у веденні бойових дій проти: 1) Збройних Сил України; 2) інших військових формувань, утворених відповідно до законів України;

– надання незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, які створені на тимчасово окупованій території, збройним формуванням держави-агресора допомоги у веденні бойових дій проти добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізовувалися, для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України [2].

Особливо кваліфікованим складом злочину колабораційна діяльність (частина 8 статті 111-1 КК України) є вчинення особами, зазначеними у частинах п'ятій – сьомій статті 111-1 КК України, дій або прийняття рішень, що призвели до: 1) загибелі людей (тобто, до смерті хоча б однієї фізичної особи); 2) настання інших тяжких наслідків (визначення дефініції «інших тяжких наслідків» передбачено в нормах пункту 4 Примітки до ст. 111-1 КК України). В даному випадку, склад

злочину (частина 8 статті 111-1 КК України) є закінченим кримінальним правопорушенням (ч. 1 ст. 13 КК України) з моменту настання хоча б одного із вищеназваних альтернативних суспільно небезпечних наслідків. Вбачається, що відносно таких тяжких наслідків даного злочину, як, зокрема, умисне спричинення тяжкого тілесного ушкодження (стаття 121 КК України) необхідно виходити з наукового підходу відповідно до якого: «Якщо фактично конкретні наслідки настали, то вони не змінюють кваліфікацію цих злочинів, але впливають на ступінь суспільної небезпечності» [4, с. 324].

Таким чином, за ознакою особливостей юридичної конструкції об'єктивної сторони складу злочину колабораційна діяльність може бути, як кримінальним правопорушенням з матеріальним складом (частини 1–7 статті 111-1 КК України) та з формальним складом (частина 8 статті 111-1 КК України).

3. Іншим елементом складу злочину, в даному випадку, є суб'єктивна сторона злочину колабораційна діяльність (всі частини статті 111-1 КК України), яка характеризується виною у формі умислу; вид умислу: прямий умисел (ч. 2 ст. 24 КК України). Мотив та мета вищеназваного злочину, за загальним правилом не мають кваліфікаційного значення, проте, враховуються під час призначення покарання за вчинення кожного конкретного злочину колабораційна діяльність в якості ознак, які характеризують особу винного (п. 3 ч. 1 ст. 65 КК України). Проте, із вищеназваного правила є виключення, зокрема, норми частини 3 статті 111-1 КК України передбачають мету злочину в якості обов'язкової (необхідної) ознаки складу злочину. Щодо вищеназваної мети злочину зазначено вище за текстом цієї наукової статті.

4. Наступним елементом складу даного злочину є суб'єкт злочину, а саме: фізична осудна особа, яка на момент скоєння кримінального правопорушення досягла шістнадцятирічного віку та яка обов'язково має юридичний статус громадянина України. Тобто, даний злочин – колабораційна діяльність (всі частини статті 111-1 КК України) може бути вчинений виключно спеціальним суб'єктом кримінального правопорушення (частина 2 статті 18 КК України).

У зв'язку з цим, звертаємо увагу на те, що у випадку скоєння іноземцем або особою без громадянства діянь (у формі дій), які за ознаками об'єктивної сторони кримінального правопорушення співвідносяться зі злочином колабораційна діяльність такі злочинні дії за наявності відповідних юридичних підстав мають кваліфікуватися за іншими статтями КК України (зокрема, за статтею 111-2 КК України, яка передбачає кримінальну відповідальність за пособництво державі-агресору). Зазначаємо, що у випадку скоєння дій, які за ознаками об'єктивної сторони кримінального правопорушення співвідносяться зі злочином колабораційної діяльності (передусім, у випадку скоєння діянь, які становлять особливо кваліфікований склад злочину колабораційної діяльності (частина 8 статті 111-1 КК України) особою, яка не досягла віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, тобто, віку 16 років і старше (ч. 1 ст. 22 КК України), така особа (фізична осудна особа у віці від 14 до 16 років) підлягає кримінальній відповідальності, зокрема, за вчинення умисних тяжких або особливо тяжких злочинів проти життя та здоров'я особи, в тому числі, за скоєння: умисного вбивства (стаття 115 КК України), умисного тяжкого тілесного ушкодження (стаття 121 КК України).

Таким чином, можна зробити висновок, що особливостями кримінально-правової кваліфікації злочину колабораційна діяльність (стаття 111-1 КК України) мають враховуватися:

1) основний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, яким є суспільні відносини у сфері національної безпеки України;

2) особливість кримінально-протиправного діяння, яка полягає у тому, що вказаний злочин вчиняється виключно шляхом суспільно небезпечних дій (активної поведінки) суб'єкта кримінального правопорушення;

3) психічне ставлення винної особи до скоєного злочину виражається виключно у формі умислу, вид умислу – прямий умисел;

4) особливість суб'єкта кримінального правопорушення, яка полягає у тому, що цей злочин може бути скоєний тільки та виключно спеціальним суб'єктом кримінального правопорушення, який має, передусім, юридичну ознаку – громадянство України.

Подальші розвідки слід проводити у наступних напрямках:

1. Дослідження окремих різновидів злочину колабораційна діяльність, які передбачені відповідними частинами статті 111-1 КК України та розмежування цих складів злочину, як окремих видів злочинних посягань.

2. Дослідження відмежування злочину колабораційна діяльність (стаття 111-1 КК України) від інших злочинів проти основ національної безпеки України.

Список використаних джерел

1. Шевченко Є.В. Злочини з похідними наслідками в кримінальному праві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2002, 16 с.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 31.03.2023).
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» № 2108-IX від 03.03.2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2108-20#n12> (дата звернення: 31.03.2023).
4. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар/ Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін.; За заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. К.: Концерн "Видавничий дім ІН Юре", 2003. 1196 с.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 31.03.2023).
6. Raymond Legeais "Les grands system de droit contemporains: une approche comparative". LexisNexis Litec, 2004. ISBN 978-2-711-00436-2/. С. 576.
7. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 31.03.2023).
8. Конституція України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 31.03.2023).
9. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020?Find=1&text=%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA#Text> (дата звернення: 31.03.2023).
10. Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15 квітня 2014 року № 1207-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> (дата звернення: 31.03.2023).

11. Ободець Є. Щодо розмежування колабораційної діяльності і суміжних складів кримінальних правопорушень. *Протидія кримінальним правопорушенням в умовах воєнного стану*: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конференції в авторській редакції. 27 жовтня 2022 року. Кропивницький, 2022. С. 123–126.

Ємельянов Р. О., Єлаєв Ю. Л. Кримінально-правова характеристика колабораційної діяльності

Кримінально-протиправне діяння колабораційна діяльність розглядається в якості злочину проти основ національної безпеки України. Одночасно з цим, обговорюється питання про колабораційну діяльність, як кримінальне правопорушення, із урахуванням того, що декілька складів вищезазваного кримінально протиправного діяння (частини 1 та 2 статті 111-1 КК України), виходячи з формально-логічного тлумачення юридичних норм (згідно приписів статті 12 КК України, яка передбачає класифікацію кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості) віднесені законодавцем до категорії кримінальних проступків. Здійснюється теоретичне дослідження юридичної дефініції «інтересів національної безпеки в демократичному суспільстві» та її значення в сфері кримінально-правової кваліфікації колабораційної діяльності, як злочину проти основ національної безпеки України. Розглянуто теоретико-юридичне пізнання кожної із восьми частин статті 111-1 КК України, передусім, із урахуванням кримінально-правової характеристики об'єктивної сторони складу злочину колабораційна діяльність. Досліджуються також інші елементи складу злочину колабораційна діяльність, а саме: об'єкт злочину, суб'єкт злочину, суб'єктивна сторона злочину. Зокрема, розглядається питання про те, що згідно норм частини 8 статті 111-1 КК України додатковим обов'язковим об'єктом вказаного злочину є, в тому числі, життя людини. Здійснюється теоретичне пізнання тяжких наслідків колабораційної діяльності. Зокрема, обговорюється питання про юридичну кваліфікацію тілесних ушкоджень, які спричинені внаслідок вчинення цього злочину. Досліджено також юридичну категорію – суб'єкт злочину, із урахуванням того, що злочин колабораційна діяльність може бути вчинений спеціальним суб'єктом злочину.

Ключові слова: злочин, кримінальне правопорушення, склад злочину, склад кримінального правопорушення, національна безпека, колабораційна діяльність, тимчасово окупована територія, тяжкі наслідки злочину.

Yemelianov R., Yelaev Yu. Legal characteristics of collaborationism under criminal law

A criminal wrongful act of collaborationism has been considered in the text of this scientific article as a crime against the fundamental principles of national security of Ukraine. At the same time, the matter concerning the collaborationism as a criminal offence has been discussed in the text of this scientific paper taking into consideration the fact that some elements of the aforementioned criminal wrongful act were classified by the legislative body as criminal misdemeanors on the basis of formal and logical interpretation of the legal rules. The theoretical research of a legal definition of the national security interests in a democratic society and its importance for the legal assessment of the collaborationism under criminal law as a crime against the fundamental principles of the national security of Ukraine has been performed in this scientific article. The theoretical and legal study of each of the eight parts of Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine especially with due consideration of the legal characteristics of the physical element (*actus reus*) of such crime as collaborationism under criminal law has been made in the text of the scientific paper. In addition, other constituent elements of the crime of collaborationism such as an object of crime, a subject of crime, a mental element of crime (*mens rea*) have also been studied in this scientific article. In particular, a matter regarding the fact that human life was included as an additional compulsory object of the mentioned crime pursuant to the rules of Part 8 of Article 111-1 of the Criminal Code

Кримінально-правова характеристика колабораційної діяльності

of Ukraine has been considered in the text of this scientific paper. The theoretical study of grave consequences of the collaborationism has also been conducted in this scientific paper. In particular, a matter regarding the legal assessment of bodily injuries caused by this crime has been discussed.

Key words: crime, criminal offense, composition of crime, composition of criminal offense, national security, collaborative activity, temporarily occupied territory, serious consequences of crime.